

مجموعه مقالات نخستین همایش ملی
بررسی واژه‌بست در زبان‌های ایرانی

به کوشش: محمد راسخ‌مهند

انجمن زبان‌شناسی ایران

۱۱	پیشگفتار
۱۳	واژه‌بست جایگاه دوم در فارسی
۳۷	ویما شقایق تغییرات نقشی «ب-» در فارسی نو از منظر دستوری‌شدگی
۶۱	بهر داد نغزگوی کهن واژه‌بست‌ها به عنوان نشانه مطابقه فاعلی در فارسی
۷۹	محمد راسخ‌مهند باهر نمایه مفعولی: واژه‌بست یا نشانه مطابقه؟
۹۹	گلمه بهرامی - والی رضایی بست‌های ضمیری فارسی میانه و ظهور ضمیر گذاری تکراری
۱۲۲	ابن زبان فعل مزبانی - عالیه کرد زعفرانلو کامیوزیا- ارسلان گلفام نقش واژه بست‌ها در نظام مطابقه و حالت گوییش کردی
۱۳۹	کورانی (منطقه دیواندره) عن‌ناز میردهقان - غزاله مبینی بست‌های ضمیری در دوره ی گذار زبان فارسی (مطالعه موردی: جامه‌نامه فردوسی و تفسیر نسفی)
۱۶۱	میلاد دوست سبزعلیپور ویژگی نحوی واژه‌بست ضمیری در بند موصولی
۱۷۵	سولماز محمودی نقش دوگانه پی‌بست‌های ضمیری در تاتی تاکستانی راسله ایزدی‌فر

پیشگفتار

واژه‌بست‌ها از عناصری هستند که در اکثر زبان‌های ایرانی یافت می‌شوند، و ویژگی‌های واجی، صرفی و نحوی جالبی برای مطالعه دارند. با این که پژوهش‌های زیادی درباره این واژه‌بست‌ها انجام شده است، اما می‌توان با نگاهی رده‌شناختی به آنها، شناخت بهتری از صورت و نقش این واژه‌بست‌ها به دست آورد. واژه‌بست‌ها در مباحث زبان‌شناسی از دهه ۱۹۷۰ میلادی مطرح شدند. آنها طبقاتی بین وندها و کلمات هستند. معیارهایی برای تمایز آنها از دو گروه دیگر مطرح شده است. واژه‌بست‌ها معمولاً تکیه نمی‌گیرند و به میزبانی وابسته‌اند که تکیه دارد. در آخرین سطح واژه قرار می‌گیرند و پس از آنها وند دیگری اضافه نمی‌شود. در انتخاب میزبان آزاد هستند، جابجایی نحوی دارند و فاعله‌مند هستند. واژه‌بست‌ها را به دو گروه ساده و خاص تقسیم می‌کنند. واژه‌بست‌های ساده شکل کوتاه‌شده‌ی واجی یک تکواژ مستقل هستند و معمولاً توزیع همسانی با شکل آزاد خود دارند. واژه‌بست‌های خاص لزوماً شکل آوایی کامل با همسان خود ندارند و توزیع آنها نیز تابع قواعد خاصی است. یکی از مهم‌ترین طبقه‌ی واژه‌بست‌ها، واژه‌بست‌های ضمیری هستند که در زبان‌های مختلف، از جمله زبان‌های ایرانی، وجود دارند و به دلیل ویژگی‌های جالب، بسیار مورد توجه زبان‌شناسان بوده‌اند.

مقاله‌ای که در این مجموعه آمده است حاصل همایشی است که در ۵۵^{ام}ین سالگرد ۱۳۹۲ از سوی انجمن زبان‌شناسی ایران با موضوع «بررسی واژه‌بست‌ها در زبان‌های ایرانی» برگزار شد. با این که موضوع این همایش تخصصی و محدود بود، اما با استقبال خوبی از سوی پژوهشگران روبرو شد و ۲۹ مقاله به دبیر خانه علمی همایش رسید. از بین این مقالات ۱۵ مقاله در اولویت چاپ قرار گرفت. در این مقالات علاوه بر واژه‌بست‌های زبان فارسی، به واژه‌بست‌های زبان‌های دیگر ایرانی

صفحه

عنوان

۲۰۳	تحلیلی بر واژه‌بست‌های ضمیری در گویش لکی نورآبادی
۲۲۱	مطالعه تطبیقی واژه‌بست‌های ضمیری در گویش‌های دلسواری و دشتی
۲۳۷	شیرین پورابراهیم پی‌بست‌های ضمیری اوستایی و ترجمه‌ی فارسی میانه‌ی زردشتی، آن‌ها در نیایش‌های خرده اوستا
۲۵۵	علی صابونچی نگاهی به پی‌بست ضمیری در ترجمه کهن قرآن موزه پارس
۲۶۹	فاطمه سفیری واژه‌بست‌های ضمیری در زبان گورانی
۲۹۳	جواد بامشادی بررسی پی‌بست‌های ضمیری در گویش جرقویه
	مرضیه بدیعی - ملیحه رحیمی

بررسی واژه‌بست‌ها در زبان‌های ایرانی

مجموعه مقالات نخستین همایش ملی

به کوشش
محمد راسخ‌مهند

سرشناسه	همایش ملی بررسی واژه‌بست‌ها در زبان‌های ایرانی (نخستین: ۱۳۹۲: تهران)
عنوان و نام پدیدآور	بررسی واژه‌بست‌ها در زبان‌های ایرانی: مجموعه مقالات نخستین همایش ملی / به کوشش محمد راسخ‌مهند؛ برگزارکننده انجمن زبان‌شناسی ایران با همکاری پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
مشخصات نشر	تهران: نشر نویسه پارس، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۳۰۳ ص: مصور، جدول، نمودار.
فروست	مجموعه مقالات همایش‌ها: ۱۷.
شابک	همایش‌های انجمن زبان‌شناسی ایران: ۱۷.
وضعیت فهرست‌نویسی	۳-۷-۷۰۳۰-۶۰۰-۹۷۸-۱۳۰۰۰۰ ریال
یادداشت	فیا
یادداشت	عنوان دیگر: مجموعه مقالات نخستین همایش ملی بررسی واژه‌بست‌ها در زبان‌های ایرانی.
عنوان دیگر	کتابنامه.
موضوع	مجموعه مقالات نخستین همایش ملی بررسی واژه‌بست‌ها در زبان‌های ایرانی.
موضوع	زبان‌های ایرانی -- واژه‌بست‌ها -- کنگره‌ها
شناسه افزوده	فارسی -- واژه‌بست‌ها -- کنگره‌ها
شناسه افزوده	راسخ‌مهند، محمد، ۱۳۵۲ - گردآورنده.
شناسه افزوده	انجمن زبان‌شناسی ایران.
رده‌بندی کنگره	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
رده‌بندی دیویی	PIR ۸۸/۱۳۹۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۵۰
	۳۳۲۷۹۰۷